

10. 11. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nejvyšší soud ČR k vadám insolvenčního návrhu

Nejvyšší soud České republiky se několikrát ve svých rozhodnutích vyjádřil k vadám podání a k jejich důsledkům vyplývajícím pro další průběh insolvenčního řízení. Jedním z posledních rozhodnutí je usnesení Nejvyššího soudu, které bylo vyhlášeno pod sp. zn. 29 NSČR 23/2010-A-18 ze dne 22. září 2011. Tomuto rozhodnutí bych se chtěl ve svém příspěvku blíže věnovat.

Stručná chronologie kauzy

Podáním ze dne 25. února 2010 doručeným Městskému soudu v Praze podaly navrhovatelky na svého bývalého zaměstnavatele insolvenční návrh z důvodu neuhrazených mezd a odstupného. Insolvenční návrh je uvozen formulací „*Podáváme tímto insolvenční návrh na bývalého zaměstnavatele ing. J.M. a Mgr. V.K., kteří nevyplatili mzdu za měsíce září, říjen, listopad (+odstupné) 2009.*“ Dále je v insolvenčním návrhu označen dlužník svou obchodní firmou s uvedením sídla a výše jmenovaných osob jako jednatelů dlužníka. Navrhovatelky však ve svém návrhu neuvedly identifikační číslo dlužníka, nevyjádřily rozhodující skutečnosti osvědčující úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek a není ani uvedeno, čeho se navrhovatelky domáhají, tak jak to vyžaduje § 103 odst. 1 až 3 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, insolvenční zákon (dále jen „IZ“).

Z těchto důvodů proto Městský soud v Praze odmítl insolvenční návrh usnesením ze dne 26. února 2010, neboť jak uvádí v odůvodnění „... *insolvenční návrh je neúplný, a není perfektním insolvenčním návrhem, tyto nedostatky brání postupu řízení, i když se jedná o vady odstranitelné, nelze ust. § 43 o.s.ř. použít...*“ Použití ustanovení § 43 občanského soudního řádu, které umožňuje předsedovi senátu vyzvat účastníka k doplnění či opravení podání, je v insolvenčním řízení vyloučeno ustanovením § 128 odst. 1 IZ.

Následně bylo proti odmítavému usnesení podáno navrhovatelkami odvolání k Vrchnímu soudu v Praze, který usnesení prvoinstančního soudu potvrdil. I když Vrchní soud v Praze v odůvodnění připomněl zmiňované tři vady insolvenčního návrhu, které navrhovatelkám vytkl Městský soud v Praze, podrobněji se zabýval pouze vadou spočívající v nejasném určení dlužníka a absenci identifikačního čísla osoby. Tento jediný nedostatek shledal Vrchní soud v Praze dostatečnou vadou podání a uzavřel, že odvolání proto není důvodné.

Proti potvrzujícímu usnesení Vrchního soudu v Praze podaly navrhovatelky dovolání a celý případ se tak dostal před Nejvyšší soud ČR.

Posouzení případu Nejvyšším soudem

Nejvyšší soud ve svém usnesení stručně shrnul celý průběh procesu a uvedl několik tezí, na nichž se ustálila rozhodovací praxe soudů (a které je proto vhodné na tomto místě zmínit):

- vady insolvenčního návrhu může insolvenční navrhovatel odstranit, jen dokud insolvenční soud nerozhodne o odmítnutí insolvenčního návrhu podle § 128 odst. 1 IZ, a k odstranění vad insolvenčního návrhu provedenému až v odvolacím řízení se nepřihlíží (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek č. R 11/2009);
- zahájení insolvenčního řízení je tak závažným zásahem do postavení dlužníka, že je rozumné očekávat, že insolvenční navrhovatel bude při jeho podání postupovat s náležitou pečlivostí; jde-li o osobu natolik nedbalou, že není způsobilá podat projednatelný insolvenční návrh, je plně opodstatněné na danou situaci neprodleně reagovat odmítnutím takového návrhu tak, aby újma způsobená podáním vadného návrhu byla co nejmenší (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek č. R 26/2011);
- lhůta stanovená insolvenčnímu soudu k odmítnutí insolvenčního návrhu v § 128 odst. 1 IZ je lhůtou pořádkovou; insolvenční soud, který nepřikročí k odmítnutí vadného (neprojednatelného) insolvenčního návrhu ve lhůtě určené § 128 odst. 1 IZ, tím (tedy) může založit (souběžně s odpovědností insolvenčního navrhovatele ve smyslu ustanovení § 147 IZ) i odpovědnost státu za škodu způsobenou případným prodlením s tímto odmítnutím (coby nesprávným úředním postupem) dlužníku nebo jinému dlužníkovu věřiteli (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek č. R 26/2011);

Pokud jde o samotnou argumentaci v našem případě, připomíná Nejvyšší soud, že důvodem pro odmítnutí insolvenčního návrhu podle ustanovení § 128 odst. 1 IZ je jen takový „kvalifikovaný“ nedostatek spočívající v nedodržení předepsaných náležitostí insolvenčního návrhu, pro který nelze dále pokračovat v insolvenčním řízení.

To by podle názoru Nejvyššího soudu znamenalo, že nedostatečná identifikace dlužníka neumožňuje insolvenčnímu soudu s ním, jako stranou insolvenčního řízení, jednat a doručovat mu písemnosti. Tak by tomu mohlo být, pokud by například na stejné adrese mělo sídlo více společností s podobnými obchodními firmami a jediným rozlišujícím znakem by bylo právě identifikační číslo osoby.

To se však v posuzovaném případě nestalo, resp. insolvenční soud neměl od počátku řízení žádných pochybností o tom, kdo je dlužníkem a proti komu insolvenční návrh směřuje, a sám už ve vyhláše o zahájení insolvenčního řízení dlužníka označil jeho správným identifikačním číslem osoby. Kromě toho je i z příloh k insolvenčnímu návrhu (mzdové listy, zápočtové listy atd.) patrné, kdo je dlužníkem. Městský soud v Praze tak v případě argumentace chybějícím identifikačním číslem postupoval přísně formalisticky (a Vrchní soud v Praze tento jeho přístup svým rozhodnutím následně potvrdil). Vzhledem k tomu, že konstantní judikatura přepjatý formalismus zapovídá [1], zrušil Nejvyšší soud usnesení Vrchního soudu v Praze a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Závěrem

Výše uvedený případ tak opět potvrzuje názor, že litera zákona nemusí být přesně dodržena, avšak pod podmínkou, že účel a smysl zákona bude naplněn. Nicméně rozhodnutí Vrchního soudu v Praze bylo, jak jsem již uvedl výše, založeno pouze na argumentu chybějícího identifikačního čísla osoby a tedy ani Nejvyšší soud se nezabýval zbývajícími dvěma argumenty Městského soudu v Praze pro odmítnutí insolvenčního návrhu (nevyličení rozhodujících skutečností osvědčující úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek a neuvedení petitu). Z tohoto důvodu nemohl Nejvyšší soud ani případně zrušit spolu s usnesením Vrchního soudu v Praze i usnesení soudu prvoinstančního. Proto se bude muset Vrchní soud v Praze znovu vyjádřit k tomu, zda měl insolvenční soud důvod odmítnout

insolvenční návrh kvůli ostatním tvrzeným vadám. Bude proto jistě zajímavé sledovat i další vývoj této kauzy.

Mgr. Ing. Michal Růžička

[DVOŘÁK & SPOL., advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: office@akds.cz

[1] Např. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 50/03, ve kterém Ústavní soud připomíná, že „... ve své konstantní judikatuře již mnohokrát prokázal, že netoleruje orgánům veřejné moci a především obecným soudům přepjatě formalistický postup v řízení za použití v podstatě sofistikovaného odůvodňování zjevné nespravedlnosti. Zdůraznil přitom mimo jiné, že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost...“

Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. června 2007, č.j. Cpjn 19/2006: „Občanskému soudnímu řízení je cizí přepjatý formalismus, který by vyžadoval bezpodmínečné ("bezduché") dodržení určitého postupu, aniž by měl svůj vlastní obsahový podklad.“

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241](#)

odst. 5 písm. b) insolvenčního zákona

- K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení
- K (ne)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy
- Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou
- Preventivní restrukturalizace
- Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?